

Učiteljski

TOVARŠ.

Izhaja
1. in 15. dne vsakega
meseca na celi poli.

List za šolo in dom.

Velja
za vse leto 2 gl. 50 kr.,
za pol leta 1 gl. 30 kr.

List 19.

V Ljubljani 1. oktobra 1872.

Tečaj XII.

SLOVENSKI UČITEJ.

V spomin

pervega splošnega zbora slovenskih učiteljev

24. in 25. sept. l. 1872. v Ljubljani.

Slovenski učitelj zavéda se živo,
Za vero in národ mu sèrce kipí,
On trudi za blagor se ljudski sterpljivo,
Z naródom veselo, al' tužno živí.

Slovenski učitelj živí za mladino,
Spoznava, da v šoli je upanje vse,
Nevtrudeno dela in orje ledino,
Za delo prihodnost mu zlata cvetè.

Slovenski učitelj odgoja in lika,
Z omiko naródu vdihuje močí,
Naj boljše orožje je dušna omika,
Z omiko Slovencem le zmaga žarí.

Vpeljava v zgodovino.

(Dalje in konec.)

II.

Zgodovina očetnjave pred vsakoktero drugo nas naj bolje zanimiva. Vsakega mika zvedeti, kako je bilo pred stoletji po berdih in ravninah, po vaseh in mestih, katere sam pozná ali od katerih je slišal praviti. Vsaki rad zvé, kako je nastala cerkev, v katero hodi s starši, — kako mesto, v katero je pervikrat v svojem življenji stopil, — kako tisti grad, kateri v svojih razvalinah med temno-zelenim smerečjem v dolino gleda. Zgodo-

vino lastne očetnjave učenec pred vsem lahko razumeva. Tukaj ni tujih imen, oseb, mest, rek in gorá, katere s trdom obderží v glavi, tukaj ni razmer, kakoršne so pod drugačnim obnebjem, pri drugačnem ljudstvu, katero mora učenec poprej spoznati, preden da umé njegovo zgodovino. Ljudje, s katerimi občuje v zgodovini svoje očetnjave, so govorili tisti jezik, katerega on govori, stanovali so po livadah, po katerih on hodi, živeli so pod ravno tistim obnebjem, katero se tudi v tisoče letih ne spremeni veliko; obdelovali so tisto polje ter živeli od njegovih pridelkov, od katerih tudi on tadaj živi. Tudi se zgodovina očetnjave prime bolje serca in uma, nego tuja. Učenec bo raji posnemal možaka, ki je izšel iz njegovega ljudstva, nego tujega. Domoljubje, katero mora pred vsem gojiti zgodovina, posebno se vnema in ogreva pri domači zgodovini. Ako ga zanimiva Leonida, kateri se je žertoval za domovino ali Koklejš, kateri se je sam v bran postavil sovražniku na mostu, — izšli so ti le iz ljudstva, katero je že zdavno minulo — ali hitreje mu bije serce slišati od mož, kateri so stavili kri in življenje za svoj narod, za svojo vero in deželo, katero on s ponosom imenuje svojo očetnjavo.

Iz tega se tedaj kaže, da bi se zgodovinski poduk začeti mogel z zgodovino očetnjave, a v praktičnem življenji so premislili zoper to, ker se ne dá povsod izpeljati. Vzemimo le našo veliko domovino Avstrijo. Kako težko je, bodi si za šolo ali za občinstvo pisati avstrijsko zgodovino. Vzrok je v tem, kako je iz male vzhodne pokrajine „Ostmark“ vzrastla velika Avstrija. Kar pa je pisatelju težko, je še bolj težavno temu, ki bi hotel za vvod v občno povestnico porabiti avstrijsko zgodovino. Gotovo je še marsikteremu v spominu „avstrijska zgodovina“, s katero se je nekđaj začel poduk v zgodovini na gimnaziji. Koliko dogodadjev je bilo tukaj nakopičenih, ako sta se učitelj in učenec dobro leto trudila, je bila pa vendar korist prav majhna; poduk se ni prijel ne uma, ne serca, pa tudi za daljno zgodovinsko podučenje je bilo kaj malo pridobljenega. Poleg tega smo se pa učili še „Geschichte des Herzogthums Krain“. Ta zgodovina pa ni bila drugega nego neko imenoslovje vladarjev, letnic i. dr. in je učenca še manj zanimivala, nego avstrijska zgodovina, iz katere se je nekoliko dalej po svetu videlo.

Po ukazu sl. ministerstva za uk in bogočastje 19. julija 1870, št. 7033 podučuje se sedaj na c. k. izobraževališčih v avstrijski zgodovini po „K. H. L. Pölitz Oesterreichische Geschichte“. Tvarine je v tej knjigi dovolj na izbiro; ako se učenec nauči, česar se tukaj ponuja, avstrijska zgodovina mu ne more biti neznana. Poduk v zgodovini pa bi bil čisto jalov, ako bi se iz nje tega ne naučili, da smo vsi soderžavljani velike in krepke Avstrije. Le takrat, ako se vsi narodi tesno sklenejo Avstrije, postane to, kar ima biti, po sklepu božje previdnosti; velevlast v sredi Evrope, pomedujoča med vzhodom in zahodom. Avstrija je bila terdnjava,

nad katero so se razbili vsi navali izloma od jugovzhoda na kerščansko Evropo, bila je jez, katerega ni pristranska tako zvana verska prenarredba razprostrajajoča se od severja na jug, to terdnjavo je napadal tudi Napoleon I. od juga in zahoda; začasno zmagana vzdignila se je zopet, dokler se je poslednjič pokazala nepremagljivo. Recimo, da je se vse to povdarjalo pri posebni (špecijalni) zgodovini posamesnih avstrijskih kronovin, tako kaže začeti zgodovinski poduk zgodovine posamesne dežele. So namreč kronovine, katere imajo svojo zgodovino, n. p. Ogerska, Pemska i. dr. Pri takem nauku pa gre pred vsem povdarjati celovkupnost Avstrije, kakor smo že rekli.

III.

Sveto pismo se imenuje po pravici perva, naj imenitnejša knjiga. V njej najdemo edino zanesljiva naznanila o začetku sveta in povesti o prvih ljudeh, v njej je načertan namen, katerega je imela previdnost božja pri izraelskem ljudstvu, da se pri njem ohrani spoznanje pravega Boga, ter se pripravlja na prihod tistega, kateri ima priti, ko bodo časi spolnjeni. Sveto pismo je zgodovinska in nravska knjiga, in sicer naj bolj zanesljiva zgodovina z naj ostrejšo nravnostjo; božje in človeško, versko in svetno je tukaj tesno spojeno.

Da se svetopisemske zgodbe, posnetek iz svetega pisma in posebno iz njenih zgodovinskih delov na šolah učé, to ni le zeló koristno, temuč tudi potrebno; brezpogojno je potrebno za verski nauk, ker se ta nanje upira in se tù vidi dopolnjeno, kar je tam obljubljeno. Tudi so zgodbe sv. pisma predhodna šola za zgodovinski poduk. Vešči možje jih tako imenujejo; dasiravno učitelj verozakona gleda pri povestih le na vero in nraav, zgodovina mu je postranska stvar. In kako izverstno pripravljajo povesti sv. pisma za zgodovino. Začenjajo se z naj priprostejšo obliko zgodovine z životopisjem, in tako izobrazujejo ne le razum, temuč tudi prav posebno serce in voljo. Tako tudi v tej priprosti obliki izobrazuje um materijalno in formalno, vzbuja domišljijo, ter jo napolnuje z naj prijetnejšimi slikami, pri vsi priprostosti povzdigujejo serce do njega, s kateremu so občevali preddedje; učiteljica življenja pa je, imajoča naj lepše zglede blazih čednost v svojih životopisih n. p. Abel, Henoh t. d.

Stopi na višjo stopnjo, od životopisov do družinskega življenja. Pri očakih najdemo to življenje v tesni zvezi z verskimi zapovedi. — Počasi postopa svetopisemska povestnica do zgodeb vsega izvoljenega ljudstva, postane tedaj narodova zgodovina. Abrahamovi potomci so se pomnožili in jih je toliko, kolikor peska ob morji in zvezd na nebu, posedli so obljubljeno deželo, naredili so državo. Jehova je njim nevidni kralj in Bog. Razodel jim je svojo nravsko postavo. Od stopnje do stopnje se tukaj vidi previdnost božja. Dokler ljudstvo spoštuje postavo, dano na sinajski gori je srečno, doma in zunaj, srečno v boji zoper ne-

številne sovražnike. Kedar pa zapusti svojega Boga, je nesrečno. Saul je srečen, dokler je bogaboječ; njegova vojska je tepena, kedar je Bogu nezvest. Vsa zgodovina izraelskega ljudstva nam spričuje božjo všemogočnost, modrost, dobroto, svetost in pravičnost. Izraelci, dasiravno ljudstvo za se, stopijo v zvezo z drugimi narodi in po njih se učenec seznanj z Egipčani in Feničarji, z Asirci in Babilonci, s Perzijani in Macedonci, in poslednjič z mogočnimi Rimljani in tako si nabira učenec gradiva za poznejši poduk v občni povestnici.

A samo do te dobe in ne dalje morejo zgodbe svetega pisma pripravljati za občno zgodovino; za predkerščanske čase podajajo podlago zgodovini, a za poznejša stoletja to ne veljá, tedaj so zgodbe sv. pisma le predhodna šola za poduk v povestnici starega veka.

Zgodovina kerščanske cerkve naj bi nadaljevala zgodbe sv. pisma, in ob enem tudi pripravljala gradiva za svetno zgodovino. Kerščanska vera ima res velik vpliv ne le na нрав in modroslovje, temuč tudi na umetnost in pesništvo in zgodovina kerščanske cerkve je tudi zgodovina omike in izobraženosti. Po besedah božjega učenika pa svet evangelij ni bil namenjen le enemu ljudstvu, temuč vesoljnemu svetu. Zgodovina kerščanske cerkve se začénja tudi, kakor povestnica sv. pisma z životopisjem, namreč s štirimi evangelisti; na to pridejo zgodbe o življenji prvih oznanovalcev zv. evangelija, prestopa pa potem, kakor svetopisemska povestnica, na družinsko življenje, na kerščanske občine, ker apostolsko djanje nam opisuje njih začetek in osnovo, apostolski listi pa njih življenje, vendar kmali pride kerščanstvo do vseh ljudstev; kraljeva zastava, zastava sv. križa, razvija se po vsem svetu, ter enega samega kerščanskega ljudstva ni, kakor je bilo eno izvoljeno (izraelsko) ljudstvo, ampak vidimo veliko kerščanskih ljudstev, in zgodovina kerščanstva postane občna povestnica narodov. Že v tistih razdelkih, v katerih je zgodovina kerščanske cerkve stisnjena na ožje kroge, naslanja se tako na občno povestnico, da jo le z njeno pripomočjo moremo do dobrega razumeti. Kdor hoče tedaj zgodovino kerščanske cerkve razumeti, mora poznati občno povestnico, tedaj pa tudi cerkvena zgodovina ne more nji pota pripravljati.

IV.

Ako pogledamn slovstvo raznih časov in narodov, najdlj bodemo, da so bili začénši od Plutarha zmirom možjé, kateri so preiskavali življenje odličnih oseb; vsako ljudstvo ima tako rekoč svojega Plutarha; tù je nemški, tam francozki, za belimi gorami laški Plutarh; imamo pa tudi avstrijske Plutarhe, Hormajer i. dr. Slovenskega Plutarha, dasiravno ne v tem pomenu, najdemo v „Drobtinica“, v letopisih slovenske Matice in tù in tam po raznih časopisih. Kolikor je zgodovine po ljudskih, je ta večidel iz životopisov. Tudi na spodnji realki se zgodovina podučuje

le iz životopisov, kateri se drugim naukom n. p. zemljepisji primerno pripovedujejo učencem.

Zgodovina v životopisih je prav zelo važna, da vnema živega mladenča v blage dejanja in vterjuje značaje, pa tudi daljni poduk v zgodovini prav izverstno pripravlja. Posamesen človek, katerega v životopisu pred sabo imamo, je ud vesoljnosti, katero imenujemo narod ali človečanstvo, in posamesni možjé, kateri so druge prekosili na duhu in stanovitnosti, so imeli velik vpliv na vesoljnost. Vera na božjo previdnost, katera vodi osodo ljudstev, nas uči, da Bog o pravem času zbuja posebne možé, kateri izpeljujejo njegove sklepe. Ako je tedaj naravno, da čislamo in spoštujemo take možé, bilo bi vendar napačno, ko bi njim pripisovali vse zasluge, ko bi se zraven ne spominjali tega, kateri jih je pravi čas poklical, ter jim dodelil darove, kokoršnih so potrebovali v izpeljevanje gospodovih namenov. Te misli se je strogo treba držati pri šolskem poduku, drugače čislamo junake kakor na pol bogove. Učenci naj se pri tem resno opominjajo, da bodo tudi oni enkrat v življenji morali delati, ter dajati Bogu odgovor od prejetih darov; opomniti jih je treba, da ne morejo vsi enako delati, pa da bo Bog veliko tirjal od tega, kateri je veliko dobil, manj pa od tega, kateri je manj dobil, in da bode težak odgovor temu, kdor je svoj talent zakopal. Pri zgodovinskem poduku ni vse s tem opravljeno, da učenci vedó povedati verste vladarjev po imenih in letih, bitve po njih kraji in času; pred vsem je treba značaj vterditi. Od možev, kateri so po svoji nepremakljivi značajnosti sodržavljansom dajali lepe zglede, ter svoji očetnjavi v resnici koristili, ter sebi pridobili neumerljivo slavo, naj se mladost uči, ravnati po pravih načelih, tako da je ne begajo ne obeti ne žuganja. To poslednje se mora posebno poudarjati, ker brez značajnih mož ne more biti srečna ne družina, ne občina; še manj pa država. To se pa naj ložeje doseže, ako se zgodovina podučuje v životopisih. Učenec naj se uči za življenje ne za šolo. Števila se lahko pozabijo; kar se pa serca prime, se ne zbríše tako hitro. Vsaka imenovanih metod ima svoje dobro pa tudi svoje slabo, preglejmo si to bolj na drobno. Zgodovini v životopisih se očituje, da je brez notranje vezi, ker je tukaj vsak životopis celina za se, da učenec ne dobí spregleda od celovkupne zgodovine. Vendar pa imamo take zgodovinske knjige za mladost, v katerih se notranja vez dá spoznati, dasiravno životopis ni zgodovina v pravem pomenu. Tisto je pač res, da se tukaj lahko zaide predaleč na stranska pota, ko se glavni namen zgreši, a metoda sama na sebi ni napačna; napačni so tisti, kateri jo napačno rabijo.

Drugi pomislek je ta, da je več životopisov posebno imenitnih oseb tesno zvezanih z zgodovino tistega časa, da se brez nje kar razumeti ne morejo, ali je treba zgodovino poprej poznati ali pa životopisu

prideti nekaj zgodovine. To se posebno prikaže pri življenji takih mož, ki so bili v visokih državnih službah, in kateri so preobvladali svoj čas, ali pa pri takih osebah, katerih osoda je izvirala iz političnih homatij tistega časa. Kdor bi n. p. hotel razumeti osodo Komenskega v svojem življenji, moral bi poznati tisti čas, v katerem je živel. Ako se tedaj životopisu takih mož pridene nekaj zgodovine, vendar se zavoljo tega životopis ozira le na izbrano osebo, in ne neha biti životopis.

Še nekateri pravijo, da bi bila taka metoda preveč enostranska. To bi bilo res, ko bi bile v životopisih predstavljene le osebe enega stanu, kakor n. p. sami državniki, ali sami vojskovodji, zgolj učenjaki in umetniki. Tako enostransk pa menda ne bo nobeden učitelj, da bi predstavljal vedno osebe ene same verste. Saj so že berila in učne knjige tako osnovane, da imajo životopise raznih časov in narodov.

Ako tedaj posnamemo, kar smo tukaj obširno pripovedovali, spoznamo, da je treba zgodovinskemu uku pot pripravljati. Pokazali smo trojno pot a) zgodovinske preglede — ti koristijo malo; — b) zgodovino posamesnih dežel, to je tam mogoče, kjer ima ožja domovina tudi zares svojo zgodovino in se točno povdarja državina celokupnost; c) svetopisemske zgodbe, — te so le za stari vek; — d) životopisi — poslednja pot bi bila v nekakem oziru menda naj bolj pripravna.

Ukaz ministra za bogočastje in uk od 5. aprila 1872, s katerim se razglašá nova postava pri spraševanju učiteljev za ljudske in meščanske šole.

Postava veljá vsem deželam zastopanim v državnem zboru izvzemši Galicijo.

Skušnje, storjene dosihmal pri izpeljavi ministerialnega ukaza 15. nov. 1869 (drž. zak. st. 168) pokazale so, da je potreba da se ukaz v nekaterih določbah preuredi in popolni.

Namesto ministerijalnega ukaza in poznejših nanj ozirajočih določb dajem naslednjo novo vravnavo za spraševanja pri ljudskih in meščanskih šolah; veljati ima od 1. oktobra 1872.

§. 1. Za izpraševanja učiteljev za splošne ljudske in meščanske šole postavile se bodo posebne spraševanske komisije (§. 38 derž. post. od 14. maja 1869).

Ude te komisije, zmed katerih pa morata biti naj manj dva ljudska učitelja, imenuje po nasvetu deželne šolske oblasti naučni minister na tri leta, ti dobivajo za svoj trud posebno nagrado in po potrebi navprečino (pauschale) za potovanje in dneine.

Minister zaznamova tudi tistega uda, kateremu je izročeno tehnično vodstvo izpraševanj in drugih opravil, kakor tudi njegovega namestnika. Pervi ima naslov: vodja spraševanske komisije za splošne ljudske in meščanske šole.

§. 2. Sedeži teh spraševanskih komisij so: Dunaj, Linc, Solnograd, Bregenca, Inšpruk, Trident, Celovec, Gradec, Terst, Praga, Litomerice, Budjevice, Bern, Olomuc, Opava, Ljubljana, Gorica, Zader, Černovice, Rovigno.

§. 3. Sprašuje se dvakrat na leto, in sicer ako naučni minister v posamesnih deželah drugih obrokov ne stavi ali ne bode stavil, meseca oktobra in aprila.

§. 4. Učna sposobnost more se izreči ali za splošne ljudske in meščanske šole, ali pa samo za prve (ljudske šole) §. 38 odst. 5, derž. post. 14. maja 1869.

§. 5. Učna sposobnost za meščanske šole se razteguje ali na vse učne predmete, ali le na eno ali dve naslednjih treh verst:

1. Na jezikoslovno-zgodovinsko versto, kakor: jezikoslovje, zemljepisje, zgodovino;
2. na naravoslovno versto, kakor: prirodopisje, naravoslovje, fizika in kemija; temu za dopolnilo: matematika;
3. na matematično-tehnično versto, kakor: matematiko, risanje; temu za dopolnilo: naravoslovje.

Poleg tega se pedagogika pri vsaki versti sprašuje.

Spraševanje druge in tretje verste se prosto daje, da si izvolijo za dopolnilo namesto pravilno postavljenega stroka drugačen strok druge ali tretje verste. Ni pa zadosti, da bi spraševanec dopolnilnega predmeta le toliko znal, da bi nadomestoval koga, marveč mora spraševanec tega predmeta, z ozirom na njegov obsežek toliko znati, kolikor drugih naukov one verste, katero si je odbral.

§. 6. Vsaki kandidat, ki hoče postati sposoben za meščanske šole, mora se podvreči spraševanju naj manj iz vseh predmetov ene verste (§. 5). Prosto je kandidatu, da se dá izpraševati tudi iz enega ali več predmetov druge verste.

Na vsak način pa mora kandidat v predmetih drugačne verste imeti tiste vednosti, ki se tirjajo pri sposobanju za splošne ljudske šole. Spraševalna komisija pa razsoja, ali je spraševanec to vednost dokazal s pri-djanimi spričali.

§. 7. Kdor hoče spraševan biti, naj se pismeno oglasi pri vodstvu spraševalne komisije, ter naj razloži, katera teh raznih preskušanj delati namerava (§§. 4 in 5). Temu naznanilu se prilaga:

- a) Kratek popis razmer v življenji učnega pota.
- b) Spričalo zrelosti, zadobljeno na kaki učiteljski izobraževalnici.
- c) Dokaz, da je bil naj manj dve leti v praktični učiteljski službi

Tisti, ki svojih študij niso dovršili na kaki javni učiteljski pripravnici, dokazati morajo tudi s spričalom svojo telésno sposobnost.

Kedaj naj se iz posebnih vzrokov k preskušnjam dopušča, akoravno niso naštete priloge popolne, to določuje naučni minister.

§. 8. Preskušnja je teoretična in praktična.

Teoretična preskušnja je ustmena in pismena.

Ustmena preskušnja je javna. Pismena skušnja se pri enoglasnem sklepu komisije spregleda tistim, ki s pisateljskimi deli svojo sposobnost dokažejo. Da bi se ustmeno in praktično izpraševanje odpustilo, ni dovoljeno.

§. 9. Pismeno izpraševanje kandidatov za splošne ljudske šole obsega :

1. spisati sestavek v učnem jeziku oziroma v drugem deželnem jeziku ;
2. rešiti več matematičnih nalog ;
3. izdelati več vprašanj iz drugih predmetov, zlasti iz nauka o vzreji in podučevanju.

Pripravniki za meščanske šole dobodo iz vseh izvoljenih predmetov pismene naloge.

§. 10. Ustmena preskušnja kandidatov, kateri želé zadobiti učiteljsko sposobnost za splošne ljudske šole, obsega pedagogiko in vse tiste nauke, katere mora učiti ljudski učitelj po deržavni postavi za ljudske šole.

Kandidat mora dokazati, da je dobivši spričalo, se trudil, svoje vednosti razširjati in ukrepiti in da se je na tanko seznanil z naukom ljudske šole gledé zaderžaja in metode.

Pri preskušnji naj se ne pozveda toliko, koliko zna kandidat vse posamesnosti raznih naukov na drobno naštevati, marveč ali iz naukov, ki se učé na ljudski šoli, spoznava, kaj je znanja naj bolj vredno, ali je njegovo znanje vredjeno in jasno, posebno pa, ali more popolnoma odgovarjati (račun dati) na vprašanje, kako se učni predmeti metodično obravnavajo.

Kandidatje za splošne ljudske šole naredé posebno ustmeno spraševanje, ali so zmožni podučevati v verskem nauku (§. 38 odst. 4 derž. šolsk. post. 24. maja 1869).

To spraševanje se dela pri posebno v to odločenih udih komisije vpričo vodje spraševalne komisije in vpričo komisarjev, katere je cerkev v to odposlala. To pa, ali je spraševanec sploh zmožen in koliko da je zmožen, ali če ni zmožen namestovati učenika veroznanstva v ljudski šoli, razsoja le zastopnik dotične cerkve ali verske družbe. Vodja spraševalne komisije naj skerbnó opazuje tudi verouk, kar se tiče njegovega metodičnega ravnanja, ter naj svoje mnenje pové cerkvenim zastopnikom.

(Dalje prih.)

V. občni zbor avstrijskih učiteljev v Celovcu.

(Kritičen popis.)

(Dalje.)

K 9. točki predlagal je omenjeni govornik 4 letno izobraževanje učiteljev v uč. pripravnicah. Triletno izobraževanje mu ne zadostuje, menda zavoljo tega ne, ker je prejšnje ministerstvo tako ukrenilo. Iz njegovega govora si je ta vzrok misliti. Pri tej priliki se je mož nad škofi jezil; rekel je, da oni imenujejo učitelje „Weltverbesserer“; tedaj morajo pa škofi biti „Weltverschlechterer“, ker imajo ravno nasprotna načela od učiteljev. „In glejte“, reče govornik „Weltverbesserer morajo stradati, Weltverschlechterer imajo pa vsega zadosti in še preveč“. Judovska logika! O 5. in 6. izvoljeni si točki Holčabek ni govoril; ampak prepustil je to drugim govornikom in le še pristavil, da je treba klerikalne ovire odpraviti, ljudstvo za šolo vneti, nove šole napravljati, zglede nemških dežel posnemati, da bode naša šola napredovala.

Na to je začel govoriti nek Kopecki iz Beča, in sicer o učiteljski plači. Rekel je, da učiteljska plača je najvažnejši predmet zborovanja, to je alfa in omega vseh naših zahtev. Omenja, koliko velike plače imajo gospodje prelati in škofi; namreč prvi po 20000 i. t. d.

Škof v Olomucu ima celó po 600.000 na leto. Le učitelj je tako slabo dotiran. Od dobre učiteljske plače je celó socijalno vprašanje odvisno; to se bode le tedaj ugodno rešilo, če bodo učitelji dobro plačani.

Le za dobro plačo dobili se bodo inteligentni učitelji. Sedaj ima učitelj težavno težavno delo, a hrano pa za cizeka (Zeisigfutter). Učitelji so sedaj dobro inšpicirani, korigirani i. t. d., a slabo dotirani in honorirani. Le dobro plačevanje bode odpravilo pomanjkanje učiteljev. Zavoljo tega naj se učiteljske plače povišajo za 50 % in dajajo naj se petletne doklade po 100 gld. Da pa mogoče za to potrebni {denar dobiti, naj država in občine varčno gospodarijo z denarjem, naj toliko ne potrosijo za „luksus“, vojaščino i. t. d. Govornik tudi tirja, da se odpravi šolnina, ki se ne zлага s posilstvom šolskim. Tudi se jezi, da je vlada duhovnikom odločila $\frac{1}{2}$ milijona podpore.

Potem se oglasi za besedo nek Brinsdorfer iz Beča in se hoče s svojimi nenadnimi predlogi skazati. Naj prvo reče, da naj se ne sprejme resolucija predgovornikova, da bi se plače povišale samo za 50%. On predlaga: Plače naše naj bodo toliko večje, kolikor več bodemo potrebovali. Nadalje je on ravno nasprotnih misli Holčabeka, ki je rekel, da krajni šolski svet ne sme v šolo.

Brinsdorfer pa reče, da vsak oče, vsaka mati naj bi hodila v šolo gledat, kako se njun otrok uči. Ker pa to ni mogoče, in bi to vendar le preveč motilo podučevanje, naj imajo krajni šolski sveti pravico, v šolo

hoditi. Še dalje je govornik zoper dvojne skušnje, ki se tirjajo od učiteljev. On meni, da je to onečastenje uč. stanu. Ravno tako je proti posilnim daljnim izobraževalnim učiteljskim kurzu. Učitelj naj ima tudi sam pravico si izbirati šolske knjige, a ne, da bi imeli to pravico okrajni šolski sveti. Naposled se še potegne za telesno kaznovanje.

Oglasi se Singer iz Beča, kateri pa nič novega ne pové. Govori za boljše materijalno stanje učiteljev, kakor ga imajo učitelji po Nemškem, koder je on potoval. Učitelji naj bi bili zastopani v mestnih, deželnih in deržavnih zborih. Palica naj se zopet v šolo vpelje, zato ker se otroci slabo obnašajo. (Ker govornik ni gladko govoril in ne priprosto „šimfal“, čuli so se klici „konec“.)

Nadaljni govornik bil je Štangl iz Gaje na Moravskem. Ta je posebno iskreno in razkačeno govoril, in sicer proti jezuitom, ki so po njegovih mislih sovražniki šole, omike i. t. d. Rekel je, da poslednja 3 leta so bila na šolskem polji „Kriegsjahre“, da je bila država še nedavna sužnjica cerkve, da je bila Avstrija vdana jezuitom. Nemška dežela pa je je odgnala. Jezi se nadalje nad župnikom, ki vse pokvari v krajnem šolskem svetu. Graja katoliške šolske knjige, okrajne glavarje, ki premalo za šole storé; govori o škodljivi šolnini, o premajhnih uč. plačah in izreče naposled vendar tudi eno resnično, ko pravi: „Najboljši narod je tisti, ki ima najboljše šole.“

Potem se oglasi Štoper iz Radgone, ki rad povsod zvonec nosi in se rad povsod poteguje za „liberalna“ in nemškutarska načela. Ta se je zopet jezil nad duhovnikom v krajnem šolskem svetu, nad malimi plačami uč. in nad tem, da se zavoljo pomanjkanja uč. v najnovejšem času zopet postavljajo za učitelje take osebe, ki nimajo potrebnih spričal, kakor so: slabi dijaki, dosluženi vojaki, rokodelci i. t. d. Meni namreč, da take osebe pelajo nečast uč. stanu.

Zopet se oglasi nek Dunajčan, Hein z imenom. Ta graja vlado, da je prepočasna v izpeljavi novih šolskih postav, da so pri ministerstvu taki možje, ki ne razumijo ljudskega šolstva. On je za to, da se ministerstvo za bogočastje loči od ministerstva za nauk in da naj imajo deželne uč. konferencije v šolskih postavah skoraj odločiven glas — če ne celó pravico poterjenje vsake postave. Ta govornik bil se je daleč zaletel; potem je pa vendar odstopil od svojega poslednjega predloga.

Nazadnje govori še o tem predmetu Dunajčan Ernst, ki pa ni nič novega povedal, marveč le stare reči v navadnih frazah. Med drugim je rekel, da naj se dá denar za šolo, namesto za cerkev.

Poslednji je imel besedo referent Holčabek. Ta je bil z debato zadovoljen, rekoč, da so vsi govorniki njegove predloge po večem podpisali. Potem se je glasovalo o sledečih resolucijah, ki so bile deloma z večino deloma pa morda z manjšino (!) glasov sprejete:

1. V krajnem šolskem svetu naj ima sedež in glas le učitelj veroznanstva (ne župnik), ki pa naj glasuje le o svojih zadevah. (Ker so pa pri II. skupščini sklenili, da veroznanstva ni treba v šoli, tedaj tudi kateheta ni treba. To so malo dosledni gospodi, ti nemški učitelji.)

2. Krajni šolski svet naj pazi samo to, da se določeni čas v šoli podučuje.

3. Na didaktično-pedagogične zadeve nima nič vpljiva.

4. Učiteljevo obnašanje ni pod nadzorstvom krajnega š. sveta, ampak pod splošno postavo in javno moraljo.

5. Voditelj šole naj občuje naravnost z okrajnim š. svetom brez posrednja krajnega š. sveta.

6. Šolnina naj se odpravi.

7. Učiteljske pripravnice naj trajajo 4 leta.

8. Vsak otrok naj hodi 8 let v šolo in dokler ne dobi odpustnega ali odhodnega spričala, ne sme ga nihče v službo vzeti. V tem smislu naj se napravi postava.

9. Nihče naj se ne postavi za podučitelja, če nema spričala zrelosti.

10. Učitelji naj skerbé v društvih, da se učitelji volijo v razne zastope.

11. Vsak učitelj naj si sam izbira knjige za svojo šolo.

12. Ministerstvo za nauk naj se loči od ovega za bogočastje.

13. Telesno kaznovanje naj se zopet vpelje.

14. Vsaka prememba šolskih postav naj se naznani popred uč. društvom.

15. Učiteljske plače so premajhne — naj se povišajo.

(Dalje prih.)

Pervi splošni zbor slovenskih učiteljev v Ljubljani.

(24. septembra 1872.)

V ta toliko važni, prvi splošni zbor slovenskih učiteljev v Ljubljani, zbralo se je do 300 učiteljev iz vseh slovenskih krajev. V ogromnem številu narodnih gojiteljev, ktere je navdajal en duh, ena misel in v kterih je v pravem pomenu besede le eno serce bilo za splošno omiko človeštva. Tudi Hervatje, da nam pokažejo svojo ljubezen do našega napredka in da nam povernejo „milo za drago“ — naš lanjski pohod njihovega zbora v Zagrebu, prišli so simkaj kod representanti hervaškega šolstva živega duha in rodoljubnosti. Imeli smo v svojej sredini iz Zagreba ljudske učitelje: gg. Filipovića, Fabkovića, Modeca, Kutena, Ljud. Tomšića, duhovna Kostanjevca in Hajdenaka; iz Karlovca Janka Tomića, kateketa o. Ambroza Kostanjevca in profesorja Petra Tomića; iz Verovitice (v Slavoniji) Štef. Basarička, iz Kraljevice Cihlaša in iz Petrinje učitelja preparandije Glasera.

Tudi iz Česke obljubil je znani pedagog Mašek, da pride k našemu zboru, pa mu žalibog ni bilo mogoče.

Ob 8. uri je bila v mestni farni cerkvi pri sv. Jakobu maša, katero so brali preč. gosp. prošt dr. Jarc, c. k. deželni šolski nadzornik in pri kateri so učitelji prav lepo peli g. L. Belarjevo mašno pesem.

Že pred 9. uro bila je prostrana dvorana v reduti, kamor je bil zbor napovedan, skoraj natlačena z deležniki ali zborovalci. Tudi galerija bila je dobro napolnjena. Posebno milo bilo je pa tudi naš krasni spol videti v naši sredini.

Od deželnega šolskega sveta prišli so p. n. gg.: Hočevar, dr. Bleiweis, dr. Jarc in dr. Costa, in ljubljansko mesto je zastopal mestni župan g. Dežman. Ko so se učitelji že poprej zvečer zedinili o vprašanih, ki pridejo v obravnavo in odločili poslovni red, pri kateri priložnosti je bila prav živahna debata, odprè pervosednik učit. društva g. Andrej Praprotnik koj ob 9. uri zbor s sledečim govorom:

Slavna skupščina, mili bratje in tovarši!

Slovensko učiteljsko društvo je, spolnovaje svojo namero — „združevati vse slovenske ljudske učitelje, da duševno in materijalno napredujejo in da se slovenske ljudske šole vsestransko boljšajo“ — sklicalo prvi splošni zbor slovenskih ljudskih učiteljev in k tej skupščini vabilo brate tovarše iz Kranjskega, Koroškega, Štajerskega in Primorskega; in prišel je milo-veseli dan, ko si slovenski učitelji pervikrat v beli Ljubljani podajamo bratovske roke in kažemo svetu, da se tudi mi slovenski učitelji živo zavedamo in spoznavamo svojo prevažno nalogo, da tudi mi slovenski učitelji praznujemo dan vstajenja in sicer v pravem pomenu in naravnem duhu časa. Naravni duh časa ravna pa se po naravni postavi, ki pravi: Kar je komur mar, to tudi ljubi, in kar ljubi, za to tudi žrtvuje. Nihče, kdor le količkaj pozná človeškega duhá in njegovo razvijanje, more nam slovenskim ljudskim učiteljem v zaslužo šteti, če z vsemi svojimi dušnimi in telesnimi močmi delamo za povzdigo šole, ktera se zove ljudska t. j. narodna šola, iz ktere naj se po omiki širi in izliva blagostanje med narod in s srečnim narodom dalje v državo.

Ljubeznjivi tovarši! Danes je dan, kateri bode zapisan v zgodovini našega šolstva, kajti danes pervikrat zborujemo slovenski učitelji pod zastavo slovenskih šol. Dovoljeno nam je, da za sveto reč — za ljudsko izobraževanje — za razvitek našega milega naroda govorimo resno, odkritoserčno besedo.

Ljubi bratje, skušeni šolski možje! ki ste prišli tù sim iz vseh slovenskih krajev, od prijaznih štajerskih goríc, iz hladnega Korotana, od južnega podnebjá, od sinje Adrije in iz sosedne hervaške dežele k nam v

belo Ljubljano! vse vkup priserčno pozdravljam in v imenu slovenskega učiteljskega društva kličemo serčni „Dobro nam došli mili bratje naši!“ Pri prizadevanji za omiko ne ločijo nas deželne meje. Vsi imamo edini in isti namen. Naloga nas vseh je izobraževati narod po naravni poti do popolnomastine stopnje. Vsaki slovenski učitelj, naj ima svojo delalnico v jugu ali severu, v vzhodu ali zahodu, je sejavec, kateri seje seme narodne omike in skerbí za to, da se to seme ukorenini, raste, razširja in rodi naj lepšega sadú za družino, srenjo, narod, cerkev in deržavo. Od-krivajmo danes odkritoserčno svoje želje, ki jih nosimo v sercu in ki iz svojih večletnih skušenj poznamo, da služijo napredku v ljudski šoli.

Kažimo, da živimo za šolo, ktera edino le more ljudstvo izobraževati. Kažimo, da živimo za šolo, kakoršno sedanje razmere v življenji tirjajo! Kažimo, da živimo za šolo, ktera stoji na podlagi večnega zakona človeške narave in ki se vjema z večnimi postavami pedagogike.

Pređen pa gremo na delo, podajmo si roke in bodimo akoravno v malenkostih svobodni — vendar složni v poglavitni stvari. — Kažimo, da nas ni pripeljala tù sim kaka druga namera kakor edino le žlahtno prizadevanje, da bi koristili ljudski šoli in z njo našemu milimu narodu in da bi z izobraženim, srečnim narodom krepili tudi našo vskupno domovino, splošno Avstrijo.

Ako si po tem vodilu osnujemo naše zborovanje, zvesti smo si, da storimo svojo dolžnost kot slovenski ljudski učitelji in da morajo vjemati se z nami celó naši nasprotniki.

V tem duhu začnimo zborovati po izreku našega pesnika: „Bogu dušo in vest, vladarju zvestobo!

Hočev ar, referent v šolskih rečeh pri c. k. vladi pozdravlja zbor in pravi, da uvidi veliko važnost ljudske šole, da je šola podlaga narodnega blagostanja in oživljajoči duh vsacega naroda. Želi srečni vspeh pri tem prvem slovenskem učiteljskem zboru. (Živio!)

Dr. Bleiweis: Jaz namesto deželnega glavarja pozdravljam učitelje iz slovenskih okrajin, ki so iz blizo in dalječ semkaj prišli, da se posvetujejo o šolskih rečeh, ter jim radostno kličem: „dobro došli!“ Stan učiteljski je važen in težaven, važen ne samo zarad tega, da ljudska šola zadostuje terjatvam višjih oblastnij, ampak ker je učitelj šola, a šola je semenišče narodne prosvete. (Živio!) Težaven je pa, gospoda moja, v materijalnem obziru. (Klici: res je!) Bodite preverjeni, čestita gospoda, da deželni zastop želi zboljšati materijalno stanje učiteljev, da živo čuti to veliko potrebo in ko bi bil zaklad deželni premožen, gotovó bi ne čakali novih postav, da se učiteljem pomaga. In če me vprašate, kaj je neki deželni zaklad, vam odgovarjam: deželni zaklad so davki, ki jih naj več potrebuje in plačuje naš ubogi kmet. Resna skerb deželnega zastopa je, najti pripomočkov in zboljšati stan naših učiteljev in verjemite mi

tedaj, da bojo za vse zastopnike dežele Kranjske najslajši občutki, ko bomo videli, da izgine iz naše dežele izrek: „Quem dii odere, pedagogum fecere“. U to pomoz! Bog! (Dolgotrajno živijo-klicanje.)

Dežman: V imenn glavnega mesta pozdravljam prvi zbor slovenskih učiteljev v Ljubljani. Gospodje, bodite prepričani, da vsi omikanci s pazljivostjo gledajo na vaše denašnje sklepe, in ako bojo zadostovali tirjatvam našega časa in živim potrebam ljudstva, potem bodite preverjeni, da bodo tudi z veseljem in ponosom gledali na ta prvi zbor slovenskih učiteljev, potem bo zginila tudi tista apatija, koja se še simtertje nahaja za šolo v našem narodu. Želim, da bi srečno veršili ta šolski zbor. (Živijo!)

Predsednik Praprotnik: Naznanjam zboru, de se bo zdaj bral zapisnik opravilnega ali poslovnega reda in pravi: Čas, gospoda moja, je jako kratek in važno je, da se pri naših obravnavah deržimo opravilnega reda.

Gerkman bere opravilni red, ki je bil zvečer pred glavnim zborom vstanovljen.

Predsednik vpraša, če se odobruje ta opravilni red. (Zbor enoglasno priterdi.) Tedaj bomo šli k 1. točki, ki se glasi: Kako naj se slovenski učitelj za svoj stan izobražuje!

Poročevalec o tej točki je g. Tomšič.

Tomšič poroča o tej točki prav obširno in jezgrovito. Silni aplaus, ki je od vseh strani pri več izrekah donel poročevalcu, je bil dokaz, kako živo je govornik zadel misel zbranega učiteljstva. (To poročilo hočemo v celosti prinesiti. Vredn.) Kod rezolucije predlaga poročevalec dve točki:

1) *Slovenski ljudski učitelji moramo imeti, kakor vsi drugi narodi v našem cesarstvu **slovensko** učiteljsko izobraževališče, v katerem se predajajo vsi po novejši šolskejši postavi predpisani predmeti v **slovenskem** jeziku. Nemški jezik naj se uči kod obligaten predmet.*

2) *V ta namen naj se naredi peticija do slav. ministerstva za nauk in bogočastje in precej danes naj se izvoli poseben odbor, v katerega se voli 5 udov slovenskega učiteljskega društva, da to peticijo sestavi in odpošlje. (Živijo in ploskanje v dvorani in na galeriji.)*

Predsednik: Ako kdo hoče o tej točki kaj govoriti, prosim, naj se prijavi.

(Dalje sledi.)

Šolsko obzorje.

Iz Ljubljane. 24. in 25. preteč. m. bilo je napovedano zborovanje slovenskih ljudskih učiteljev v Ljubljani. Zbralo se jih je že prvi dan zvečer precej, drugi dan jih je prišlo vklub slabemu vremenu blizo do 300. Iz Štajerskega bilo je 18 učiteljev in 1 učiteljica, iz Goriškega 5, iz Koroškega 4, iz Primorskega 2 učitelja in 2 učiteljici, iz Slavonije 1 učitelj. Natančni popis zborovanja prinašali bodemo spredaj. Učiteljski koncert se je slavno obnesel.

G. g. učitelji pevcı so pod izvrstnim vodstvom g. Nedvedovim tako lepo in močno peli, da so jih vsi poslušalci hvalili. Program, ki se je pri tej krasni besedi izvrševal, je bil taki-le: 1) slovesna ouvertura; 2) Slovan, zbor, nap. A. Vašakov; 3) arija iz Haydnove »Schöpfung« (po slovenski prestavi); 4) Rožica (rožmarin, po češki »Kalina«), zbor, nap. Em. Vašakov; 5) Mili kraj, zbor, nap. A. Nedvedov, bes. A. P.; 6) godba (Hochzeitmarsch); 7) čveterospev: »Ne zabi me!«, nap. Nedvedov; 8) na razhodu, zbor, bes. Tomanove, nap. naroden, post. L. Belar; 9) konečna ouvertura. Pri tem koncertu so bili med izbrano gospodo tudi p. n. gg.: c. k. deželni poglavar, general, dež. odborniki, udje šolskih oblastnij i. t. d.

Po koncertu bila je v čitalnici skupna zabava, ktero je učiteljem na čast napravila »Glasbena Matica«. Igrala je vojaška godba, peli so udje »Glasbine Matice« in učitelji. Tudi se je tu verstilo mnogo govorov in napitnic, v kterih se je poudarjalo, da naj bi vsi učitelji delali vzajemno v svojem poklicu in da naj bi jih narod pri tem prizadevanji podpiral.

Že pozno v noč so se razšli vdeleževalci, kteri veselega večera gotovo ne bodo kmali pozabili.

Drugi dan bilo je zborovanje društva v pomoč učiteljem, njihovim vdovam in sirotam na Kranjskem, kjer je bil prejšnji odbor zopet voljen. Po tem zboru bilo je zborovanje društva »Šole«, ktera se bode sedaj iz Idrije v Ljubljano preselila. O obeh teh zborih bomo prihodnjic več povedali. Popoldne ob 3. uri šli smo gledat otročji vert gospodičine Renove, ktera nam je prav prijazno razkazovala svojo zanimivo šolo malih otrok. Ob 1/25 uri potem je g. Förster, stolni orglar, v franciškanski cerkvi orglal na nove orgle več kompozicij in sicer: 1) preludij Oberhofferjev, 2) adagio Geiserjevo, 3) žaloigro in fugo Schmidtovo, 4) pastoralni preludij Führerjev in 5) preludij Försterjev. Učitelji so tudi ogledovali notranji del teh lepih orgel. Ob 1/28 uri zvečer bili ste v dež. gledišči predstavi: »Ženski jok« in »Županova Micka«, kteri so udje verlega dramatičnega društva na čast uč. zbora prav lepo napravili in izvršili. Ker je bilo deževno vreme, se je izlet v Bled opustil. Kosilo je bilo prvi dan pri Virantu, drugi dan pa pri Tavčerji. Obkrat je bila zbrana prav živahna družba. Verstile so se napitnice in razni govori, med kterimi se je posebno odlikoval g. prof. Petar Tomič, kteri se je vsem slovenskim učiteljem zeló priljubil.

Razstava ni bila velika, toda zeló zanimiva. Prihodnjic več o njej.

V imenu slovenskih učiteljev se priserčno zahvaljujemo vsem, ki so pomagali, da se je to prvo zborovanje ljudskih učiteljev tako lepo izvrševalo, posebno pa Bog plačaj velikemu milostljivemu dobrotniku, kteri je učiteljem toliko lepi dar 100 gold. za kosilo podelil.

— V odbor slov. uč. društva izvoljeni so ti-le gospodje: A. Praprotnik, ravnatelj, je pervosednik, Iv. Tomšič, učitelj v c. k. vadnici, njegov namestnik, M. Močnik, učitelj v 1. mestni šoli, zapisnikar, Fr. Kokalj, učitelj v 2. mestni šoli, blagajnik, France Gerkman, učitelj v c. k. vadnici, zapisnikar. Odborniki so še g. g.: Janez Fliss, katehet v dekliški šoli pri Uršulinkah, Josip Levičnik, učitelj v Železnikih, Jernej Čenčič, učitelj pri sv. Petru v Ljubljani, Feliks Stegnar, šolski nadzornik v Idriji, Dragotin Dermelj, učitelj v Postojni, Janez Lapajne, nadučitelj v Ljutomeru, Janez Borštnik, učitelj v Šmarji, France Praprotnik, učitelj na Ježici; J. Skoflek, učitelj v Mozirji na Štaj.; Fr. Govekar, učitelj na Igu. Glasové so še dobili gg.: J. Golmajer, učitelj v Dobu; Franc Podobnik, učitelj na Štaj.; Anton Ozimek, učitelj na Dobrovi; Fr. Papler, učitelj v Polhovem Gradcu; Blaž Kuhar, učitelj pri Dev. Mariji v Polji.

— (Šole v Srbiji) popisuje »Slovansky pedagog«, v Pragi izhajajoč in članke v vseh slovanskih jezikih prinašajoč list in pravi: Pred štirimi leti je imela Srbija vseh ljudskih šol 418; leta 1872 ima takih šol 507. To zares nij malo število za male gnotne posredke, s katerimi serbsko ministerstvo uka razpolaga. Leta 1868 bilo je učiteljev in učiteljic v ljudskih šolah serbskih vkup 514, zdaj jih je 625. Še veselejši napredek nahajamo, ako primerjamo število učencev. Leta 1869 bilo je v šole zapisano 21.962 otrok, letos pa že 25.952. Enak napredek nahajamo pri ženskih šolah. Njih število je 49 in nahajajo se že tudi po vaseh. Realke je posebno pomnožil sedANJI minister Matič. Ko je on nastopil svojo službo, bile so na Serbskem samo 4 realke in sicer v Belgradu, Alekajnici, Kruševci in Uzici. Danes ima Srbija 11 realnih šol in v njih se uči sedaj 1379 učencev. Višja dekliška šola šteje 256 učenk. Učiteljska šola je letos odperta, na katero minister Matič posebno svojo skerb obrača in ki ima učne pomočke take, kakor malo zapadnih učiteljskih izobraževališč, šteje sicer samo 33 učencev, a to je pač prvo leto; z vsakim letom se bode naravsko množilo število učencev na njej. Nedeljske šole imajo letos 1229 učencev. — Temu poročilo še pristavljamo, da ima Srbija že tudi vseučilišče v Belgradu, katero ravno sedaj z ustanovljenjem medicinske fakultäte dopolnjujejo. Na tem vseučilišči uči tečaj 15 profesorjev, vseh predavanja so javna in brezplačna. Gotovo je vse to častna svedočba za Srbijo!

— (Šole za »ustavo«.) Ko je bil naš presv. cesar nedavno v Olomucu, poklonili so se mu učitelji iz slovansko-moravskih mest. Cesar je odgojiteljem ljudstva rekel, naj, skerbé, da mladost za dobre Avstrijce odgoje. To tolmači organ ministra Ungerja »N. Fr. Pr.« tako, kakor da bi bil cesar hotel reči, naj učitelji slovanskim otrokom »ustavo« v glavo vtepaajo. »Šola je kraj, kjer se ustavoverna stranka in slovansko prebivalstvo dotikata«, modruje borzijanski list, kateremu smo hvaležni za odkritoserčno izpoved, da ustavoverna stranka slovanskih šol ne smatra kot kulturne zavode, nego kot torišča za ponemčevanje. Žalibože se je ta kužni nauk tudi nekaterih slovenskih učiteljev prijel. Narod slovenski, vidiš li zdaj, kdo hoče dobro tvojim šolam, kdo spoznava namen šole?

Po „Narodu“.

Raspis učiteljskih služeb na Kranjskem. V ljudski šoli v Zalem logu na Gorenskem blizo Železnikov in v Šmartnem pri Kranji ste izpraznjeni učiteljski službi. Prošnje za nji oddajajo se pri c. k. okrajnem šolskem svetu v Kranji do 20. t. m.

— V vadnici pri c. k. izobraževalnici v Ljubljani ste razpisani dve učiteljevi službi po 800 gld. letne plače in vsled postave 19. marca t. l. po 100 gld. petletne doklade. Prošnje za nji naj se ravnaajo do c. k. ministerstva in naj se oddajajo pri deželnem šolskem svetu v Ljubljani do 6. t. m.

— Raspisuje se stanovitna učiteljeva, orglarjeva in cerkvenikova služba v Račjem (Ratschah) pri Zidanem mostu z letno plačo 315 gld. Prošnje za njo naj se oddajajo pri c. k. okrajnem šolskem svetu do 15. t. m.

Raspis učiteljskih služeb na Goriškem. Raspisujete se v goriško-okoličnem šolskem okraji sledeči dve službi: Učiteljska služba v Rihenbergu, občini II, verste s plačo 240 goldinarjev in prostim stanovanjem, in podučiteljsko mesto v Solkanu, občini III, verste s plačo 240 goldinarjev. Prosilci naj svoje prošnje, previdene z dokazom učiteljske sposobnosti in dosedanjega službovanja, najdalje do 10. oktobra t. l. pri dotičnih krajnih svetovalstvih vložijo.

 Današnjemu listu je pridjan Kazavec št. 1, 2 str.